

Knjižica z odgovori

Kazalo

Severni ledeni ocean

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10

Sredozemsko morje

1	2	3	4	5
11	12	13	14	15

Baltsko morje

1	2	3	4	5
16	17	18	19	20

Črno morje

1	2	3	4	5
21	22	23	24	25

Atlantski ocean Rokavski preliv / Severno morje

1	2	3	4	5
26	27	28	29	30

Uvod

V tej knjižici najdeš slovarček in izide odločitev, ki jih tvoja ekipa sprejme med igro.

Vsakič ko tvoja ekipa izbere možnost s karte naloge, lahko izid poiščeš v tej knjižici. Preveri številko strani na karti in pojdi na ustrezno stran. Nato poišči svojo odločitev in poglej, koliko točk si pridobil ali izgubil pri štirih stebrih:

 Biotska raznovrstnost (riba)	 Socialna pravičnost (tehtnica)
 Gospodarstvo (mošnja)	 Zdravje (srce)

Na igralni plošči premakni svoje figure po stebrih navzgor ali navzdol glede na prikazane točke.

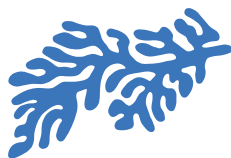
Vsak izid spremlja kratka razlaga – vzemite si trenutek in jo preberite skupaj z ekipo. Tako boste razumeli vpliv svoje izbire in načrtovali naslednje poteze.

Izide preverite šele, ko ste sprejeli odločitev – brez pokukavanja! (Razen če ima tvoj lik posebno moč, ki to dovoljuje...)

Če na karti vidiš odebeljeno besedo, njeno razlago najdeš v slovarčku. Preberi jo na glas, da se vsa ekipa nauči, kaj pomeni.

Razlage

Razlage spodaj odebeljenih besed najdeš tukaj:

● **Cvetenje alg (ali algeno**

cvetenje): Hitra in obsežna rast alg, do katere pride, ko v vodo pride preveč hranil, kot so gnojila. Ta cvetenja lahko obarvajo vodo zeleno, porabijo kisik in včasih sproščajo škodljive toksine.

● ● Akvakultura: Imenujemo jo tudi ribogojstvo; akvakultura je gojenje rib, školjk ali morskih rastlin, kot so alge, v bazenih ali ograjenih morskih območjih. Uporablja se za pridobivanje morske hrane brez odvisnosti zgolj od divjih rib.

● **Balastna voda: Balastna**

voda je morska voda, ki jo ladja načrpa, da med plovbo ohranja varne obratovalne pogoje. To izboljša stabilnost in pogon plovila z izravnavanjem sprememb teže tovora.

● Bioobraščanje: Do tega pride, ko se majhne rastline, živali ali mikroorganizmi (kot so prilepki ali alge) prilepijo na ladje, boje ali druge podvodne površine. Lahko poškoduje opremo in pomaga

širiti invazivne vrste z enega kraja na drugega.

● Prilov: Morske živali, ki jih ribiči ujamejo po nesreči, ko poskušajo uloviti kaj drugega. Mednje spadajo delfini, želve, mlade ribe ali druge nezaželenne vrste. Zmanjšanje prilova pomaga varovati morsko življenje.

● **Karbonat: Naravna**

kemična snov, ki jo najdemo v morskih lupinah, koralah in kamninah. Mnoge morske živali jo uporabljajo za gradnjo lupin in okostja. Nastane z mešanjem ogljikovega dioksida (CO₂) z vodo v oceanu.

● **Državlјanska znanost: To je,**

ko državljani zbirajo ali preučujejo podatke in delujejo skupaj. To lahko vključuje štetje ptic, merjenje padavin, pobiranje plastike na plažah ali beleženje opažanj meduz.

● CO₂: Plin, ki se naravno pojavlja. Je brezbarven in brez vonja. Rastline ga potrebujejo za rast, a preveč CO₂ v zraku zadržuje toploto in povzroča podnebne spremembe. Nekaj ga

vpije tudi ocean, kar lahko spremeni kemijo vode.

 Ekosistemske storitve: Koristi,

ki nam jih narava daje zastonj, kot so čist zrak in voda, zdrava prst, ribe za hrano in zaščita pred poplavami. Mokrišča, gozdovi in oceani ponujajo dragocene storitve, ki pomagajo ljudem in planetu.

 Eutrofikacija: To se zgodi, ko v jezera ali morja pride preveč hranil (večinoma s kmetijskih odpadkov ali kanalizacije). Povzroči cvetenje alg, odvzame vodi kisik ter lahko pokonča ribe in drugo morsko življenje.

 Izpiranje gnojil: Ko odvečno gnojilo s kmetij dež spere v reke, jezera ali morje. To lahko povzroči preveč hranil v vodi, zaradi česar alge prehitro rastejo. Alge lahko zastrejo sončno svetlobo in porabijo kisik ter tako škodujejo ribam in drugim živalim.

  Valilnica: Kraj, kjer gojijo in vzrejajo ribe ali školjke, dokler niso dovolj močne za preživetje v naravi ali na ribogojnicah. Valilnice pomagajo podpirati populacije rib in ribogojstva.

 Jod: Mineral, ki ga človeško telo potrebuje v majhnih

količinah, da ostane zdravo. Telesu pomaga ustvarjati pomembne hormone in ga pogosto najdemo v morski hrani, mlečnih izdelkih in jodirani soli.

 Moratorij: Začasna prekinitev dejavnosti, pogosto za zaščito narave ali da se pridobi čas za preučitev težave. Ribiški moratorij na primer pomeni, da nekaj časa nihče ne sme loviti določene vrste, da si populacija lahko opomore.

 Selektivno ribolovno orodje: Ribolovna orodja ali mreže, zasnovane tako, da ujamejo le določene vrste ali velikosti rib. To pomaga varovati mlade ribe in druge morske živali, ki naj ne bi bile ulovljene, ter naredi ribolov bolj trajnosten.

 Ščitnica: Majhna žleza v tvojem vratu, ki ustvarja hormone za nadzor telesne energije, rasti in presnove (kako telo uporablja hrano za energijo). Za pravilno delovanje potrebuje jod.

 Zoonoza (ali zoonotska bolezen): Bolezni, ki se lahko prenašajo med živalmi in ljudmi. Nekatere od teh bolezni lahko izvirajo iz uživanja oporečne morske hrane ali iz stika z bolnimi živalmi. Njihovo spremljanje pomaga varovati ljudi in prostoživeče živali.

1

1 Vlašaš v eko-oznake, da prodajaš podnebno ozaveščenim kupcem.

+1

Eko-oznake spodbujajo trajnostne ribolovne prakse, ki varujejo morsko življenje.

+1

Z prodajo okoljsko ozaveščenim potrošnikom lahko zaslužiš več, a pridobitev certifikata veliko stane.

-1

Večja podjetja imajo lahko največ koristi, saj si lahko privoščijo dodatne stroške certificiranja.

Ni večjega vpliva na zdravje.

-

2 Ohraniš subvencije za gorivo, da arktični ribolov ostane konkurenčen.

-1

Višje emisije CO2 in prelov lahko škodujejo morskim živalim in njihovemu življenjskemu okolju.

+1

Takoj pomaga lokalnim ribičem in ščiti delovna mesta.

+1

Podpira skupnosti, ki so odvisne od ribolova na Arktiki.

-1

Višje emisije CO2 lahko sčasoma škodujejo okolju in zdravju ljudi.

3 Postopoma ukineš subvencije za gorivo in pomagaš pri prehodu na čistejšo ribolovno tehnologijo.

+2

Zmanjšanje emisij in ribolovnega pritiska pomaga varovati ocean.

-1

Prehod na čistejšo tehnologijo je drag, zato lahko dobiček sprva upade.

-1

Mala podjetja in ribiči se lahko znajdejo v težavah, če ne dobijo pomoči za nakup nove opreme.

+1

Čistejši ribolov pomeni čistejši zrak in manj okoljskih tveganj.

1 Zaščititi življenjska okolja divjega lososa in zaostriš ribolovna pravila.

+2

Zaščita življenjskih okolij pomaga rasti populacije divjega lososa in razbremeni rečne ekosisteme.

-1

Strožja pravila pomenijo manj priložnosti za lov te dragocene vrste, ki je stebler arktičnega gospodarstva.

-1

Manjši ali tradicionalni ribiči lahko izgubijo več kot večja podjetja.

+1

To skozi čas ohranja dostop do priljubljenega in zdravega vira divje morske hrane.

2 Povečaš ribolovne kvote, dokler je še dovolj divjega lososa.

+2

Več ribolova pospeši izginjanje divjega lososa in dodatno obremeni ekosisteme.

+1

Dobro za ribiški posel – zaenkrat.

-2

Kratkoročni dobički lahko škodujejo prihodnosti skupnosti, ki so odvisne od lososa.

-1

Divjega lososa bo v prihodnosti morda težje najti, čeprav je zdrav vir hrane.

3 Vlagaš v valilnice lososa in obnovo rek, da pomagaš rasti populacij lososa.

+1

Valilnice in obnova rek pomagajo divjemu lososu, a lahko vplivajo na njegovo gensko raznolikost, če niso dobro upravljane.

+1

To ustvarja lokalna delovna mesta in dolgoročno podpira ribolov.

+1

To skupnostim, odvisnim od lososa, pomaga ohraniti dostop do njega skozi čas.

+1

Zdravje rek izboljša kakovost vode in zmanjša pritisk zajedavcev.

1 Prilagodiš ribolovna pravila in kvote za lov novih ribjih vrst.

+1

Odgovoren lov novih vrst varuje domorodne vrste in ohranja ravnovesje v ekosistemu.

+2

Nove vrste rib prinašajo nove posle in podpirajo ribiška delovna mesta.

+1

Skupnostim, odvisnim od ribolova, pomaga najti nov vir dohodka, ko se populacije rib premikajo.

+1

Več izbire morske hrane lahko izboljša prehrano.

2 Osredotočiš se na zaščito domorodnih arktičnih vrst.

+1

Zaščita domorodnih vrst ohranja arktični ekosistem močan.

-1

Omejevanje ulova lahko zaenkrat škodi gospodarstvu.

-1

Če ni dodatne podpore, lahko najbolj prizadene tradicionalne ribiške skupnosti.

+1

Ohranja razpoložljivost lokalnih, zdravih virov hrane.

2 Poskušaš sodelovati z drugimi državami, da preprečiš prelov in spore.

+1

Sodelovanje med državami lahko spodbudi odgovorno upravljanje ribjih staležev, a lahko traja nekaj časa.

-

Počasna pogajanja in nesoglasja lahko zamaknejo koristi.

+1

To preprečuje, da bi večje države ali flote prevladoval, in zagotavlja pravičnost.

+1

Dobro sodelovanje lahko vsem ohrani varen in stalen dostop do morske hrane.

1 V arktičnih vodah uvedeš stroge predpise o bioobraščanju in balastni vodi.

+2

Stroga pravila ustavijo širjenje škodljivih vrst in varujejo domorodne prostoživeče živali.

-1

Nova pravila stanejo več časa, osebja in opreme ter upočasnjujejo del gospodarske rasti.

+1

Varuje način življenja skupnosti, ki so pri hrani in kulturi odvisne od domorodnih vrst.

+1

To zmanjša tveganje onesnaženja hrane in bolezni, ki se lahko prenašajo z živali na ljudi (zoonoza).

2 Ladjam dovoliš nadaljevanje brez dodatnih pravil o invazivnih vrstah.

-2

Več invazivnih vrst bi lahko poškodovalo arktične prostoživeče živali in ekosisteme.

+1

Ladijski promet hitro raste in prinaša denar, a dolgoročna škoda za ribiško industrijo in ekosistem bi lahko pozneje stala več.

-1

To škoduje skupnostim, ki so za preživetje in tradicije odvisne od domorodnih vrst.

-2

Bolezni in onesnaženje zaradi invazivnih vrst lahko predstavljajo resna zdravstvena tveganja, vključno z zoonozo.

3 Ladjam naložiš, da očistijo trupe, preden vplujejo v arktične vode.

+1

Čiščenje ladijskih trupov pomaga ustaviti širjenje invazivnih vrst.

+1

Ta možnost je cenejša od popolnih predpisov in podjetjem omogoča nadaljevanje z manj zamudami.

+1

To uravnoteži potrebe lokalnih skupnosti in ladijske industrije.

+1

To zmanjša tveganje prenosa okužbe z živali na človeka (zoonoza) in ohranja dostop do zdravih virov morske hrane.

1 Vлагаš v ribogojške sisteme, ki prenesejo toplejšo vodo.

+1

Odpornejši gojitveni sistemi pomagajo varovati divje ribe in zmanjšajo vpliv pobegov iz ribogojnic na prostoživeče živali.

+2

Zgodnja naložba ohranja ribogojstvo donosno in konkurenčno.

+1

To podpira delovna mesta in skupnosti, ki so odvisne od ribogojstva.

+1

Bolj zdrave ribogojnice pomenijo manj zajedavcev in varnejše ribe za uživanje.

2 Upočasníš širitev ribogojstva, da zaščitiš okolje.

+2

Upočasnitev rasti da ekosistemom oddih in pomaga varovati divje vrste.

-1

Manj gojenja zaenkrat pomeni manj dobička in rasti poslov.

-1

To bi lahko privedlo do izgube delovnih mest na območjih, ki so odvisna od ribogojstva.

+1

Manj rib v ribogojnicah pomeni manj bolezni in manjšo potrebo po antibiotikih.

3 Financiraš raziskave za spremljanje podnebnih vplivov in prilagajanje ribogojških praks.

+1

Raziskave v prihodnosti pomagajo bolje upravljati ribogojnice.

+1

To pomaga industriji ostati močna dolgoročno, čeprav zdaj stane več.

+1

To daje ribogojcem orodja za nadaljevanje dela ob podnebnih spremembah.

+1

Boljše informacije pomenijo varnejše ribe in manj zdravstvenih tveganj.

Sredozemsko morje

1

1 Začneš kampanjo, ki ljudi spodbuja k uživanju levje ribe.

+1

Uživanje levje ribe pomaga zmanjšati njihovo število in varuje domorodne ribe.

+1

To odpira nove trge za ribiče in restavracije, čeprav je za varno pripravo levje ribe potrebna spretnost.

+1

To prinaša dohodek malim ribičem in obalnim skupnostim.

+1

Levja riba je pusta in je lahko zdrava, cenovno dostopna hrana.

2 Ustvariš programe državljanske znanosti in potapljačev za sledenje in odstranjevanje levje ribe na ključnih območjih.

+2

Ciljno odstranjevanje na občutljivih območjih varuje ključne domorodne vrste.

-1

Usposabljanje in organiziranje prostovoljcev stane denar brez neposrednega dobička.

+1

Vključi lokalne prebivalce in dvigne ozaveščenost.

-1

Če ljudje niso pravilno usposobljeni, obstaja tveganje pikov.

3 Financiraš raziskave, ali bi jih lahko nadzorovali novi plenilci.

-1

Vnos novih vrst lahko škoduje domorodnim vrstam.

-1

Raziskave trajajo in se ne obrestujejo takoj.

-

Zaenkrat ni jasnega učinka – morebitne koristi bi prišle pozneje.

-

Na tej stopnji ni velikega vpliva na zdravje.

1 Spodbujaš lov modre rakovice in jo tržiš kot lokalno morskoro poslastico.

+1

Lov modrih rakovic pomaga varovati domorodne vrste in ekosisteme.

+2

Povpraševanje po modrih rakovicah narašča in ustvarja nove posle za ribiče in restavracije.

+1

To prinaša delovna mesta in zmanjšuje poškodbe opreme, čeprav nimajo vsi enakih koristi.

+1

To ponuja poceni, zdravo možnost morske hrane, bogato z beljakovinami in zdravimi maščobami.

2 Vлагаš v obsežno odstranjevanje in programe sledenja.

+2

To je najboljša možnost za zaščito domorodnih vrst in obnovo ravnovesja.

-1

Preostale meduze še naprej pikajo plavalce.

+2

To ribičem pomaga nadaljevati lov domorodnih vrst, od katerih so odvisni, in zmanjša izgubo opreme.

-

Ni takojšnjih učinkov na zdravje.

3 Ne storiš ničesar in upaš, da narava sama najde ravnovesje.

-2

Če pustiš rakovicam, da se širijo, se za domorodne vrste stvari poslabšajo.

-1

Ribolovna oprema se poškoduje, tradicionalni ulovi pa postanejo težje dosegljivi.

-1

Zaradi izgubljenega dohodka so najbolj prizadeti mali ribiči.

-1

Prekinjene dobavne verige znižujejo kakovost morske hrane in prehransko varnost.

1 Za vse morske izdelke zahtevaš testiranje DNK in digitalno sledenje.

+2

Testiranje DNK zagotavlja pravilno prepoznavanje morske hrane in pomaga preprečiti prodajo nezakonitih ali ogroženih rib.

-1

Nova tehnologija in testiranje podražita stvari za prodajalce.

+2

To ščiti poštene proizvajalce in ribiče ter ranljivim kupcem pomaga ostati varni.

+1

To zmanjša tveganje alergij in poskrbi, da ljudje vedo, kaj jedo.

2 Začneš nacionalno kampanjo, ki ljudem pomaga prepoznati sezonske, lokalne ribe.

+1

Spodbujanje lokalnih in sezonskih rib podpira odgovoren ribolov in preprečuje prelov.

-1

Velike kampanje stanejo denar in ne prinesejo dobička takoj.

+1

To malim ribičem pomaga prodati ulov in tekmovati z večjimi prodajalci.

+1

To ljudi spodbuja k varnejšim, bolj zdravim izbiram morske hrane.

3 Ustvariš zaupanja vredno oznako »Mediterranean Verified« za sledljivo morsko hrano.

+1

Oznaka spodbuja odgovorno nabavo in jasno označevanje ter zmanjšuje nezakonite in netrajnostne prakse.

+1

Vodenje tega nekaj stane, a poveča vrednost certificirane morske hrane.

+1

Oznaka gradi zaupanje in nagraduje ribiče, ki spoštujejo pravila.

+1

Z izboljšanjem sledljivosti in preglednosti to naredi morsko hrano varnejšo za uživanje.

1 Uveljaviš stroge ribolovne kvote in sezonske prepovedi.

+2

Staleži morske hrane si opomorejo in pomagajo uravnovežiti morske ekosisteme.

-1

Ribiči kratkoročno zaslužijo manj, a imajo lahko koristi pozneje, če se staleži vrnejo na normalno raven.

-2

Brez pomoči največ izgubijo mali ribiči.

-

Ni takojšnjega učinka na zdravje.

2 Spodbujaš trajnostno ribogojstvo domorodnih vrst.

+1

Če se izvaja trajnostno, to razbremeni divje ribe, zlasti kadar se gojijo le domorodne vrste.

+2

To pospešuje lokalna delovna mesta in proizvodnjo hrane ter zmanjšuje odvisnost od uvoza.

-

Nova delovna mesta nekaterim pomagajo, a se drugi, kot so mali ribiči, lahko znajdejo v težavah.

+1

Čprav se hranilna vrednost razlikuje od divjih rib, ta rešitev ponuja prehransko varnost.

3 Začneš program dediščine morske hrane za podporo ustvarjalnosti in trajnosti v kulinariki.

+1

Manjše povpraševanje po prelovljenih vrstah pomaga varovati morje.

+2

To s svežo kulinarično identiteto podpira lokalne restavracije in turizem ter privablja mednarodno pozornost.

+1

To slavi kulturne tradicije ter mala gostinska in turistična podjetja, a ne podpira lokalnih ribičev.

+1

To spodbuja raznoliko, trajnostno prehrano in podaljšuje življenjsko dobo.

1 Ustvariš morská podnebna zatočišča in območja brez ribolova.

+2

To varuje ranljive vrste in morskemu življenju daje priložnost, da se prilagodi otoplitvi.

-1

Ribiči lahko sprva izgubijo dostop do nekaterih območij, a si staleži sčasoma opomorejo.

-2

Manjši ribiči najbolj trpijo, če ne dobijo podpore.

+1

Zaščita koral, planktona in klapavic pomaga ohranjati stabilne in hranljive zaloge morske hrane.

2 Podpiraš raziskave in prilagajanje prizadetega ribolova in ribogojstva.

+1

Izsledki raziskav zmanjšajo pritisk na prostoživeče živali.

-1

Raziskave zahtevajo denar, koristi pa niso takojšnje.

+1

To daje malim podjetjem priložnost, da se prilagodijo podnebnim spremembam.

-

Ni takojšnjih učinkov na zdravje.

3 Začneš sredozemski pakt za podnebno ukrepanje za morje.

+2

Mednarodno sodelovanje lahko pomaga varovati vrste in življenjska okolja po vsem Sredozemlju.

+1

Skupna pravila in akcijski načrti lahko dolgoročno podpirajo ribolov in turizem.

+1

To spodbuja sodelovanje med državami in daje manjšim skupnostim moč za ukrepanje.

+1

Boljše regionalno načrtovanje lahko vsem zagotovi čisto, zdravo morskó hrano.

Baltsko morje

1

1 Uveljaviš stroga pravila za omejitev odplak iz kmetijstva in mest.

+1

To izboljša kakovost vode in pomaga varovati morske ekosisteme.

-1

To povzroči višje stroške za kmete in mesta pri izboljšanju njihovih sistemov.

-1

Manjše kmetije in lokalne uprave lahko težje izpolnjujejo nova pravila.

+1

Manj strupenega onesnaženja v obalnih območjih zniža tveganje resnih zdravstvenih težav, zlasti nevroloških stanj.

2 Nadgradiš čistilne naprave za zmanjšanje izpustov.

+1

To zmanjša enega glavnih virov onesnaženja in pomaga ekosistemom, da si opomorejo.

-

To je na začetku drago, a dolgoročno prihrani denar s preprečevanjem zdravstvenih težav in okoljske škode.

+1

To vsem zagotavlja dostop do čiste vode in pomaga varovati skupnosti.

+1

Boljša kakovost vode izboljša javno zdravje, vključno z duševnim zdravjem.

3 Začneš ozaveševalno kampanjo z nagradami, da vsi prostovoljno zmanjšajo onesnaževanje.

-1

Morsko življenje še naprej trpi, če je napredek prepočasen ali neenakomeren.

-

Ni neposrednega vpliva.

+1

To spodbuja skupno ukrepanje, ne da bi koga kaznovali.

-1

Če je ukrepanje prepočasno, strupeni izdelki ostanejo v vodi in ogrožajo ljudi.

1 V hrupnih območjih dodaj sezonske ali območne omejitve ribolova.

+1

Sled lahko v mirnejših območjih bolje počiva in se razmnožuje, kar spet pomaga rasti njegovega števila.

-

Manj ribolova na nekaterih mestih bo kratkoročno zmanjšal prihodek, a pomaga ohraniti razpoložljivost sleda v prihodnosti.

+1

To pomaga varovati kulturne tradicije in zagotavlja dolgoročen dostop do sleda za lokalne ribiče in skupnosti.

+1

Manj obremenjene ribe so bolj hranljive. To tudi varuje ta zdravi lokalni vir hrane za prihodnje generacije.

2 Spodbujaš tišje motorje in opremo za ribolov in ladijski promet.

+2

Ob manj hrupa sled živi v varnejšem, mirnejšem okolju in lahko uspeva.

+1

Nove tihe tehnologije pomagajo posodobiti ribiško in ladijsko industrijo ter ju ohranjajo konkurenčni.

-1

Nekateri mali ribiči si morda ne morejo privoščiti novih tihih čolnov ali opreme.

+1

Bolj zdrav sled pomeni boljšo hranilno vrednost za ljudi, ki ga jedo.

3 Ljudi spodbujaš k uživanju bolj raznolike morske hrane, da so manj odvisni od sleda.

+1

Razbremenitev sleda pomaga varovati ravnovesje morskega življenja, tudi če je hrup še vedno težava.

+2

Več vrst morske hrane pomeni več poslovnih priložnosti za ribiče, restavracije in živilske trge.

+1

Mali ribiči lahko svoj prihodek razpršijo z drugimi vrstami.

+1

Širša izbira morske hrane lahko pomeni boljšo prehrano.

1 Vлагаš v odstranjevanje alg in povečanje kisika za preprečitev mrtvih con.

+1

Več kisika v vodi pomaga ribam in morskim živalim živeti in rasti.

-1

Ti projekti veliko stanejo in ne odpravijo težave pri izvoru.

+1

To pomaga ribičem in obalnim skupnostim s vračanjem rib in omejevanjem škode, ki jo alge povzročajo čolnom in opreml.

+1

Čistejša voda pomeni manj toksinov ter boljšo morsko hrano in pogoje za plavanje.

2 Spodbujaš trajnostno kmetijstvo na kopnem za omejitev izpiranja gnojil.

+2

Ustavljanje onesnaženja pri viru ohranja morje bolj zdravo in varuje obalne in morske ekosisteme.

-1

Kmetje potrebujejo finančno podporo in čas, da spremenijo način dela.

-1

Mali kmetje se težje prilagodijo.

+1

Bolj zdrava voda, hrana in okolje ljudem pomagajo, da se počutijo bolje in varneje.

3 Podpiraš obnovo obalnih mokrišč kot filtrov med kopnim in morjem.

+2

Mokrišča delujejo kot naravni filtri, ki vpijajo odvečna hranila, in so tudi bogata življenjska okolja za ribe, ptice in nevretenčarje.

-

Obnova mokrišč veliko stane, a lahko prinese tudi nov dohodek, na primer z naravnim turizmom.

+1

Pomaga tako obalnim kot celinskim skupnostim prek ekosistemskih storitev mokrišč.

+1

Manj alg pomeni čistejšo vodo in manj tveganj za zdravje ljudi.

1 Uvedeš strožja ribolovna pravila, da si populacije rib lahko opomorejo.

+2

To da ribjim staležem in življenjskim okoljem čas, da si opomorejo in okrepijo.

+1

Ribiči morda nekaj časa zaslužijo manj, a to pomaga v prihodnosti ohraniti ribiška delovna mesta.

+1

To podpira boljšo prihodnost ribičev, saj jih spodbuja k lovu bolj raznolikih vrst in pomaga manjšim ribiškim podjetjem.

-

Ni neposrednega vpliva.

2 Na ključnih območjih začneš obsežne projekte obnove življenjskih okolij.

+2

Pomaga območjem, kjer se ribe razmnožujejo in rastejo, ter tako pomaga vrnitvi morskega življenja.

-1

Zagon in vzdrževanje sta draga, rezultati pa se pokažejo šele čez čas.

-

Večinoma nevtravno, razen če so vključene lokalne skupnosti ali dobijo delo iz tega.

+1

Bolj zdravo morje sčasoma pomeni boljšo kakovost morske hrane.

2 Spodbujaš selektivno ribolovno orodje, ki je varnejše za naravo, a še vedno omogoča ribolov.

+1

Nova oprema varuje morsko dno in preprečuje nenamerni ulov vrst.

+1

Ribiči lahko nadaljujejo z delom in morda ulovijo kakovostnejši izdelek, a nova oprema stane denar.

-1

Mali ribiči si opreme morda ne morejo privoščiti ali potrebujejo usposabljanje za njeno uporabo.

-

Ni neposrednega vpliva na zdravje.

1 Povečaš nadzor in kazni za neprijavljen ribolov.

+1

To varuje ribe, saj poskrbi, da je manj ulovljenih brez prijave.

-1

Stroga pravila lahko sprva otežijo ribolov in veliko stanejo pri izvajanju.

+1

Pravično za ribiče, ki že spoštujejo pravila.

+1

Boljša sledljivost pomeni varnejšo morsko hrano in manjšo možnost uživanja napačno označenih rib (kar je lahko nevarno pri alergiji).

2 Z ribiči sodeluješ pri zbiranju boljših podatkov in ponujaš nagrade za prijavo ulova.

-1

Če vsi ribiči ne bodo prostovoljno upoštevali načrta, morda ne bo dovolj učinkovit.

+1

Ribiči lahko nadaljujejo z delom in začnejo graditi boljše navade poročanja.

+1

To gradi zaupanje, deljeno odgovornost in občutek pripadnosti med obalnimi skupnostmi.

-

Ni neposrednega vpliva.

3 Uporabiš tehnologijo, kot so kamere in digitalni ladijski dnevniki, za sledenje ulova na čolnih.

+2

Daje jasne podatke v realnem času za zaščito ribjih staležev in zmanjšanje nezakonitega ali škodljivega ribolova.

-1

Namestitev in delovanje sistemov sta draga.

-2

To sproža pomisleke glede zasebnosti, saj se nekateri ribiči počutijo nenehno opazovane.

-

Ni neposrednega vpliva.

Črno morje

1

1 V prizadetih regijah spodbujaš ribiče k uporabi trnkov namesto mrež.

-2

Meduze še naprej cvetijo in vplivajo na razmnoževanje domorodnih vrst.

+1

Ribolov se ne ustavi in ribiči ohranijo prihodek, a je vrst za lov manj, zato cene morske hrane rastejo.

-2

Manjši ribiči si ne morejo privoščiti novih orodij in so v slabšem položaju. Dražja morska hrana družinam z nizkimi dohodki oteži nakup rib.

-1

Število plavalcev, ki jih pikajo meduze, še naprej narašča.

2 Razviješ gospodarske uporabe meduz, kot so živilski izdelki, zdravila ali gnojila.

+2

Populacija meduz upade in domorodne vrste lahko spet uspevajo.

+2

Iz izdelkov iz meduz zrastejo nova delovna mesta in podjetja.

+2

Ustvarijo se lokalna delovna mesta in ribiči se lahko vrnejo k običajnemu delu.

+1

Manj plavalcev je pikljenih. Na trgu se pojavijo nova farmacevtska zdravila na osnovi meduz.

3 Uvedeš strožji nadzor balastne vode z ladij, da preprečiš nadaljnji vnos invazivnih meduz.

-1

To upočasni težavo, a ne odpravi meduz, ki so že tam.

-2

Ladje in ribiči imajo zamude in več pravil, medtem ko meduze še vedno povzročajo težave. Cene morske hrane rastejo.

-2

Mali ribiči trpijo najbolj. Višje cene morske hrane so težke za družine z nizkimi dohodki.

-

Ni večjega neposrednega učinka.

1 Povečaš nadzor in kazni za nezakonit ribolov.

+2

Strožji nadzor pomeni, da je manj rib nepravilno ulovljenih, zato si vrste lahko opomorejo.

-2

Nadzor in patrolje so dragi, čeprav dolgoročno pomagajo varovati ribje staleže.

+1

Pošteni ribiči so zaščiteni pred nepošteno konkurenco.

+1

Boljša sledljivost pomeni varnejšo morsko hrano za vse.

2 Zakonite ribolovne dejavnosti podpiraš s spodbudami.

+1

Spodbujanje trajnostnih praks pomaga populacijam rib rasti skozi čas.

-1

Zagotavljanje subvencij kratkoročno stane denar.

+2

Ribiči, ki spoštujejo pravila, zlasti mali, so nagrajeni in podprti.

+1

Varnejše ribolovne prakse pomagajo ohranjati morsko hrano čisto in sledljivo.

3 S sosednjimi državami sodeluješ za izboljšanje nadzora.

+1

Ker se vrste selijo znotraj Črnega morja, čezmejno sodelovanje pomaga varovati morske živali.

+1

Deljenje patrolj in informacij prihrani denar in naredi ribiško gospodarstvo bolj stabilno.

+1

Vsi spoštujejo enaka pravila, kar se zdi pravično in gradi zaupanje.

+1

Boljše spremljanje pomeni varnejšo morsko hrano po vsej regiji.

1 Uvedeš strožje ribolovne kvote za zaščito staležev sardonov.

+1

Populacije sardonov imajo priložnost, da si opomorejo, kar pomaga tudi celotnemu ekosistemu.

-1

Ker je za lov manj sardonov, ribiči kratkoročno izgubijo bistven vir dohodka.

+1

To dolgoročno varuje dostop do sardonov, zlasti za male ribiče.

+1

Manjše tveganje prelova in nereguliranega ulova zagotavlja kakovost morske hrane in dolgoročen dostop do sardonov za potrošnike.

2 Spodbujaš nadomestne vrste za zmanjšanje odvisnosti od sardonov.

+1

Razbremenitev sardonov pomaga uravnotežiti morski prehranjevalni sistem.

+1

Odpirajo se novi trgi za druge vrste, kar ponuja nove poslovne priložnosti.

-1

Nekateri tradicionalni ribiči sardonov lahko težko spremenijo navade ali opremo.

+1

Uživanje širšega nabora morske hrane lahko vodi do boljše prehrane.

3 Vлагаš v ribogojstvo kot dopolnilo ribolovu.

+1

Gojenje rib pomaga zmanjšati pritisk na divje staleže sardonov.

+1

To ustvarja nova delovna mesta in zagotavlja stabilno oskrbo s sardoni.

-1

Prehod na ribogojstvo tvega, da bodo mali ribiči zapostavljeni.

-

Ni takojšnjega vpliva.

1 Ribiče spodbujaš k lovu tega polža z uporabo selektivnega orodja, ki ne škoduje drugim živalim ali morskemu dnu.

+1

Druge morske živali in morsko dno ostanejo varni, medtem ko populacija Rapana venosa upada.

+2

Ribiči zaslužijo s prodajo vrste Rapana kot novega morskega izdelka.

-1

Manjši ribiči si morda ne morejo privoščiti posebne opreme, potrebne za sodelovanje.

-

Ni večjega vpliva na zdravje.

2 Odločiš se, da ne boš ukrepal, in zaupaš, da narava vedno najde svojo pot.

-2

Razmere se poslabšajo in domorodne vrste, kot so ostrige in klapavice, pripeljejo na rob izumrtja.

-2

Ribiči izgubijo dohodek, ko izginjajo klapavice, ostrige in druge prizadete vrste.

-1

Najbolj so prizadete obalne skupnosti in mali ribiči.

-1

Ker je na voljo manj lokalne morske hrane, ljudje jedo manj zdrave morske hrane.

3 Spodbujaš ustvarjanje novih izdelkov iz morskega polža.

+1

To pomaga nadzorovati širjenje tega morskega polža in daje domorodnim vrstam priložnost, da si opomorejo.

+2

Zraste nova industrija in izdelke Rapana je mogoče celo izvažati.

+1

Nova podjetja ustvarijo lokalna delovna mesta.

+1

Polže uporabijo za izdelavo novih farmacevtskih izdelkov.

1 Uveljaviš strožje ribolovne kvote in spremljanje.

+2

To zmanjša ribolovni pritisk, romb dobi čas, da si opomore, in pomaga ohranяти uravnotežen ekosistem.

-1

Ribiči, ki so odvisni od romba, lahko kratkoročno zaslužijo manj.

-1

Nova pravila lahko najbolj prizadenejo male ribiče.

+1

Zaščita staležev romba zdaj pomeni, da bodo ljudje to hranljivo ribo lahko jedli tudi v prihodnosti.

2 Spodbujaš lov in uživanje nadomestnih vrst z bolj zdravimi staleži.

+1

Manjši pritisk na romba pomaga njegovi obnovi in spodbuja bolj uravnoteženo izkoriščanje morskih virov.

+1

To odpira nove trge za manj znane ribe in pomaga sektorju morske hrane, da se prilagodi.

+1

Ribiči lahko nadaljujejo z delom s prehodom na nove vrste, ne da bi izčrpali staleže romba.

+1

Bolj raznolika prehrana z morskoro hrano lahko izboljša zdravje in prehrano.

3 Vлагаš v gojenje romba za zmanjšanje pritiska na divje populacije.

-1

Če ribogojnice niso dobro upravljanje, predstavljajo tveganja, kot je onesnaženje s krmo ali pobegle gojene ribe.

+1

Ribogojstvo v regiji ustvarja nov dohodek in delovna mesta.

-

Gojenje ustvarja stabilna delovna mesta, a morda ne koristi malim ribičem.

-1

Obstaja tveganje, da so nove ribogojnice slabo upravljanje zaradi pomanjkanja izkušenj. Možne težave vključujejo zajedavce ali zlorabo antibiotikov.

1

1 Ribolov te vrste zapreš z uvedbo moratorija.

+2

Populacije trske imajo več časa za rast.

-2

To je velika izguba dohodka za celotno industrijo morske hrane, ne le za ribiče.

-1

Najbolj so prizadeti mali ribiči in revnejše družine.

-1

Ljudje ne morejo več dobiti te poceni, zdrave ribe, ki je priljubljen vir beljakovin in zdravih maščob.

2 Znižaš ribolovne kvote za trsko.

+1

Trske imajo več možnosti za razmnoževanje.

-1

Ribiči ulovijo manj in zdaj zaslužijo nekoliko manj.

+1

To pomaga varovati dostop do trske za prihodnje generacije in za male ribiče, katerih preživetje je od nje odvisno.

-

Ni večjega vpliva.

3 Ribičem zagotoviš subvencije za uporabo opreme, ki zmanjša prilov trske.

+1

Po nesreči je ulovljene manj trske.

-

Ribiči porabijo denar za opremo, a še vedno zaslužijo z ribolovom.

+1

To ribičem pomaga spremeniti se, ne da bi izgubili delo.

-

Ni večjega vpliva.

1 Kmete prosiš, naj gojijo kelp, da voda postane manj kisla.

+2

Kelp zmanjša CO₂ v vodi, ublaži učinke kislosti na školjčne ribogojnice in nudi življenjsko okolje morskim živalim.

+1

Kmetje lahko kelp prodajo in zaslužijo več denarja.

+1

To je poceni in preprosto, zato lahko poskusijo vse ribogojnice, tudi male.

+1

Kelp postane na voljo na trgu. Je dober vir joda, ki je pomemben za delovanje ščitnice.

2 S znanstveniki sodeluješ pri preizkušanju odpornejših sevov ostrig, ki bolje prenašajo kislo vodo.

+1

Ostrige ostanejo močne tudi v kisli vodi.

-

Prehod stane denar, a se bo pozneje obrestoval.

-1

Večje ribogojnice imajo morda boljši dostop do teh ostrig kot mali proizvajalci.

-

Ni večjega vpliva.

3 Kmete spodbujaš, naj preverjajo vodo in dodajajo naravne izdelke, kot so zdrobljene lupine ali apnenec, za uravnavanje pH.

+1

Pomaga mladim ostrigam preživeti in rasti v valilnicah.

-1

Oprema in vzdrževanje za to sta draga.

-1

Le večje ribogojnice si brez subvencij lahko privoščijo orodja.

-

Ni večjega vpliva.

1 Pustiš stvari take, kot so.

-2

Emisije CO2 iz prometa prispevajo k podnebnim spremembam in posredno vplivajo na morske ekosisteme.

+1

Ceneje je pustiti stvari take, kot so.

-1

Lokalni ribiči ne dobijo dela z lupljenjem kozic.

Ni večjega vpliva.

-

2 Pomagaš postaviti stroje za lupljenje kozic blizu mesta ulova.

+1

Manj prevoza pomeni manj emisij CO2, kar prispeva k upočasnitvi podnebnih sprememb.

+2

Stroške nakupa strojev hitro odtehta ustvarjanje lokalnih delovnih mest, kar prispeva k lokalnemu gospodarstvu.

-2

Stroji zmanjšajo število delovnih mest, ki bi jih lahko ustvarili za ljudi. Delavci v Maroku izgubijo delo.

-

Ni večjega vpliva.

3 Vлагаš v socialne zadruga z delavci, ki ročno lupijo blizu ribolovnega območja.

+1

To zniža emisije CO2 iz prometa z lokalnim lupljenjem.

-1

Plače delavcev so v Evropi višje kot v Maroku, kar za enak rezultat stane več.

+1

Lokalnim ljudem pomaga dobiti delo in se lokalno naučiti veččin, a delavci v Maroku izgubijo delo.

-1

Kozice lahko za nekatere družine postanejo predrage.

1 Drastično zmanjšaš proizvodnjo nafte in plina.

+2

Manj hrupa in onesnaženja pomaga morskim živalim, da si opomorejo.

-2

Veliko ljudi izgubi delo in denar v naftni in plinski panogi.

+1

Pokažeš močno zavezanost varovanju narave in prihodnjih generacij.

+1

Čistejši ocean pomeni boljše zdravje, zlasti za ljudi ob obali.

2 Iste vrste za lov iščeš v drugih morjih.

-1

Druga morja so prizadeta zaradi prelova.

+1

Ribolov se nadaljuje in prinaša denar na novih krajih.

-1

To škoduje tako lokalnim kot oddaljenim ribiškim skupnostim.

-2

Onesnaženje iz naftne in plinske panoge sčasoma povzroča resne težave z javnim zdravjem v obalnih skupnostih.

3 Z bližnjimi državami skleneš dogovor za omejitev onesnaževanja in hrupa iz nafte in plina.

+1

Morsko življenje čuti manj stresa in si lahko nekoliko opomore.

-

Ni večjega vpliva. Upravitelji ostanejo dejavni, kar odtehta stroške prilagoditve.

+1

Pravična pravila pomagajo varovati naravo in delovna mesta.

-

Ni večjega vpliva.

1 Skupaj prepoveste lov pokrovač v ključnih obdobjih razmnoževanja.

+2

Pokrovače dobijo čas za rast in razmnoževanje.

-1

Ribiči med prepovedjo v obeh državah izgubljajo denar.

+1

Pravila so enaka za vse, kar je bolj pravično in preprečuje zamere med ribiškimi skupnostmi.

-

Ni večjega vpliva.

2 Vsaki državi dovoliš ribolov po svojih pravilih, a vzpostaviš protokol za umiritev napetosti v primeru sporov.

-1

Pokrovače so še vedno pod prevelikim pritiskom.

+1

Ribiči nadaljujejo z delom in služijo denar.

-2

Različna pravila kljub protokolu za umiritev napetosti povzročajo jezo in spore.

-

Ni večjega vpliva.

3 Narediš skupni načrt za pokrovače z omejitvami in območji, ki se izmenično zapirajo.

+1

Pokrovače se zaradi omejitev počasi vračajo.

+1

Potrebne so nekatere spremembe, a delovna mesta in pokrovače dolgoročno ostanejo varni.

+2

Ribiške skupnosti sodelujejo in se manj prepirajo.

-

Ni večjega vpliva.

Funded by
the European Union

PART OF THE

EU MISSIONS

RESTORE OUR OCEAN & WATERS